

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A HAZAI NÉGY EVANGELIKUS EGYHÁZKERÜLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenként egy íven, a Hivatalos Közlemények, mint az Ev. Órálló melléklete, minden két hétben.

A kéziratot a szerkesztőhöz, a hirdetés szövegét és díját a kiadóhivatalba kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KOVÁCS SÁNDOR theol. akad. tanár
Pozsony, Konvent-utca 11. szám.

KIADÓHIVATAL:

HORNÝÁNSZKY VIKTOR
Hírlapkiadóhivatala, Budapest, V., Akadémia-u. 4.

A lap ára a „Hivatalos Közlemények” melléklettel együtt egész évre 10 kor. félévre 5 kor., negyedévre 2.50 kor.

A Hivatalos Közleményeket az anyaegyházak és felsőbbrendű iskolák ingyen kapják.

Hirdetés ára oldalanként 32 kor.

TARTALOM: Virágvasárnap. *Szász Károly.* — Vallásos buzgalom. *Dr. Verus.* — Szemle. *S. Órszem.* — Eöri Sándor. — Egyházi élet. — Pályázat

Virágvasárnap.

*Oh lelkem, hozz virágokat,
Szent buzgóság virágait!
Hozd ég felé emelkedő
Hited zöld pálmaágait!
Hadd hintsem be virágoson
Útadat, szent Jézusom!*

*Ajkam hozsannát zengedezz
A szent város kapuinál,
Melyek felett jós-lelkivel
A könnyező Jézus megáll.
Ah! e nép mért lesz hűtelen?
Szívem maradj hű szüntelen!*

*Szívem maradj hű szüntelen,
Jézust kövesd, hol átmegyen!
Pálmád ne rejtse lövését,
Virágod örökzöld legyen!
Hozsannád hangjai megelt
Ne hangoztass „Feszítsdmeget”.*

*Ha majd e földi lét után
Lerázol gondot, bűt, borút:
Pálmád örökzöld lombiból
Készül mennyei koszorúd.
Hozsannád égbe érve föl
Dal lesz, mely léged üdvözöl.*

Szász Károly.

Vallásos buzgalom.

A napilapok tele vannak a tulipánkert-mozgalommal. Nem győzik dicsérettel s hangosan hirdetik a magyar társadalomnak régi tespedéséből való felébredését. Tényleg van is benne valami felemelő, valami megújodás, hogy a nemzeti eszme egyszerre millió meg millió keblet tud áthatni, hogy millió meg millió ember fellelkesül és

mindegyik, ha csak kis mértékben is, hozzá akar járulni a nemzeti élet felpezsdítéséhez. Természetes, hogy ilyen társadalmi-politikai mozgalom nem marad meg a természetszabta határok közt, hanem átesap más terre is; átesap például a vallási életbe. A hivatott öröknek vigyázat a tisztök, hogy a mozgalom hullámai a régi alapokat alá ne mossák, de másodsorban fel kell használni a benne rejlő természetes és egészséges erőt s ennek révén az egyházi életet is meg kell termékenyíteni.

Már van jele annak, hogy az új nemzeti felbuzdulást egyházi téren is észrevették, sőt kísérlet is történt az eredetileg társadalmi buzgalomnak vallásos buzgalommá való átalakítására. Az „Órálló” egyik minapi száma hozta azt a hírt, hogy a római propaganda kiadta új jelszavát: „Vissza Pázmányhoz”. Tudjuk, mit jelent a legmagyarabb, de a mellett legromáibb érsekprimás egyházi politikájához való visszatérés. Bizonyosak lehetünk benne, hogy e jelszó nemsokára visszhangot ver, hiszen a magyar társadalom amúgy is telítve van római eszmékkel s különben is hajlik a római propaganda felé. De nemcsak a római kath. egyház hangadó hívei iparkodnak a nemzeti felbuzdulásban megnyilatkozó társadalmi erőt a maguk javára értékesíteni. A testvér reformátusok megértve az idők jeleit, hirtelen felléptek s igazán a legalkalmasabb órában a „Kálvin-szövetség” eszméjével. Tömöríteni, összetartani akarják azt, a mi az övek s a társadalmi erőket mozgósítják egyházuk javára. Jól teszik! Helyesen teszik! Feltétlen dicséret jár azért, hogy minden alkalmat megragadnak érdekeik előmozdítására.

Hát a mi egyházunk? Itt minden csendes, akár a Sipkaszorosban. Mi nagyon jól érezzük magunkat a régi kerékvágásban: minek keresnénk újat? A mi életünk szép csendesen halad, minek sóvárognánk ideg-ingerlő mozgalmasság után? Jól van ez így, a mint van! Nincs szebb az állóvíznél, nincs dicsőbb dolog a tespedésnél!

Pedig nekünk is meg kellene mozdulnunk! A mi egyházunkban óriási erő rejlik. Hiveink buzgósága el nem aludt, legfeljebb szunnyad, csak ember kell, a ki felébreszse. Mi mindent tud az osztrák ág. h. evang. egyház felmutatni! Ámbátor a viszonyok százszorta rosszabbak, mint nálunk. A „Los von Rom” mozgalom a mi egyházunk javára hódítja a lelkeket, egymásután keletkeznek az új egyházak, prédikatori állomások; egyre épülnek a templomok, létesülnek a diakonisszaintézetek, árvaházak stb., stb. egytől-egyig virágoznak egyházunk dicsőségére. Ez valóságos pezsgő, eleven élet.

A mi intézeteink sorsa sinylődés. Van egy diakonissza anyaházunk Pozsonyban, a melynek áldását már számára emelni s felhívást bocsátott ki szeretetadományokért, alig-alig esőppent valami perselyébe. A pozsonyi egyház önmaga lesz kénytelen a teher legnagyobb részét viselni. A rozsnyói árvaház is küzködik s kerületi leányiskoláink, egyéb intézeteink, ha a közsegélyekből nem segítettének, bizony-bizony hamar megszűnnének.

E szomorú jelenségeknek oka rendszerint az egyházi adóztatási rendszerünkben keresik. A hol 50—100 százalékos egyházi adó van, ott ne várjunk önkéntes adományokat. De ez nem felel meg teljesen a valóságnak. A francia s az osztrák, de több más nemzeti egyház is példát mutatnak, hogy a nagy megadóztatás dacára is akad tetemes önkéntes adomány, mert az egyháztagokban élénk a vallásos buzgalom. Vannak a mi egyházunkon belől is szép példáink. A *theol. Otthon* néhány év alatt ezekre menő vagyont gyűjtött tisztán önkéntes adományokból! A *pöstyéni templom egy ember buzgalomának* fényes tanujele. Van tehát a mi egyházunkban is vallásos buzgalom, csak fel kell ébreszteni és erejét kiaknázni.

Emberek kellene, hithű, buzgó emberek, a kik szavukat felemelik s a szeretetben munkás hitét alkalmazatos és alkalmazatlan időben prédikálják, kik meg tudják nyitni a szíveket s maguk is szeretettel és lelkesedéssel esüggnek az egyszer kitűzött célon. Ámde ép az a mi bajunk, hogy mindent a *gyűlésektől, a bizottságoktól és a szabályrendeletektől* várunk. Míg a pogánymissiói adakozást az egyik kerületben a püspök maga kezelte, addig igazán szép eredménnyel járt. Egyszer csak ötletszerűen elhatározta valamelyik esperesség, hogy a gyűjtést egyházközt és esperességenként szervezni kell, az egyházi pénztárosok küldjék be a gyűjtéseiket az esperességhez, azok a kerületbe stb. stb. Kivették az egészet a püspök kezéből s eredménye, hogy a gyűjtés összege évről-évre apadt. A mit egy ember buzgósága ki tudott vívni, az a hivatalos apparatus súlya alatt összeroskadott, tekervényeiben eltévedt.

Magyarország társadalma kezd mozdulni: a régi tespedés, a nembánomság oszladozófélben, új tavaszi élet fuvalma zendül át a kebleken. Ne nézzük tétlenül az árt, hanem használjuk erejét hasznos munkára. Az Úr megátkozta a fügefát, mert nem talált rajta gyümölcsöt. Itt az idő, hogy érleljünk gyümölcsöket, költsük fel az érleléshez első sorban szükséges vallásos buzgóságot. E vallásos buzgóság ne legyen pusztá jelkép, külsőség, hanem a szívet megtöltő, tartóan átható mély érzés, mert egyedül ez bír hasznosat, áldásosat teremteni.

Dr. Verus.

SZEMLE.

Az országos Pázmány-egyesület f. évi március hó 25-én, „a világmegváltás hajnalhasadásának, az örök Ige megtestesülésének ünnepén. Gyümölcsoltó Boldogasszony napján” tartotta VIII. évi közgyűlését. Az egyesület, a melynek feladata a r. kath. érdekeket a sajtó útján megvédeni és képviselni, mint az ülést megnyitó dr. Kiss János pápai praelátus mondta „sok jó gondolatot ébresztett, sok nemes felbuzdulást gerjesztett, sok szép tettek volt megindítója és végrehajtója, nem egy kath. vállalat sorsára volt jótékony hatással, több írónak támasza volt erkölcsi és anyagi elhagyatottságban, sok nemes lélek figyelmét a katolikus sajtóra irányította és Pázmány serlegével Pázmány áldásos szellemét terjesztette”. Ámde

azért ugyancsak az ő bevallása szerint az egyesület még csak a kezdet kezdetén van, mert még igen csekély anyagi erővel rendelkezik, hogy a szent harcban sebesült harcosok gyógyítási költségeit viselhesse. Úgy látja, mintha hazánkban „a keresztyén világnézet hívei” nem látnák be még annyira a sajtó nagy fontosságát, mint „az Istent és a kinyilatkoztatást tagadó vagy nem tisztelő világnézet követői” (vajjon kiket ért ezen címen a kegyes praelátus? Mert, hogy a „keresztyén világnézet hívei” nyilván a r. katolikusok, azt mindjárt két sorral alább olvashatjuk a beszédében). Hanem hát most már majd másképp lesz minden. Sikert az egyesület lemondott elnöke helyébe egy oly férfiút megnyerhetniök, a ki már az 1903. évi nyitrai vándorgyűlésen „a kath. sajtó feladatáról gyűjtő beszédet mondott, majd 1905-ben, már mint kinevezett székesfehérvári püspök, kezében a Pázmánybillikommal, *Pázmány Péter szellemét dicsőítette és ajánlotta*”. Ez a férfiú pedig köztudomásulag Prohászka Ottokár püspök, a kít nyomban küldöttség által hívtak meg s a ki elnöki székhelyéről a beszédében „a kath. sajtóról” érdekes nyilatkozatokat tett.

A nemes püspök buzgalmat merit — úgymond — a kath. sajtó nagybecsüléséből, a melytől sokat remél: *mozgalmat, érzéseket, a melyek közérzésekké váljanak*. „Ézért e szellemi mozgalomnak, ha kell, a földből is előteremtjük a gazdasági alapot”. (Gondoljuk, nem kell ezért a földbe ásni, elég a püspöki Wertheimokba belelyülni.) A buzgó püspök e reménységének és elszántságának alapja pedig az a tapasztalat, hogy — miként ő maga bevallja — ezek a nagy remények *máshol* már beváltak. „Abban a *másik* táborban, a mely *nem a mienk*. Annak a zászlója nemzeti határokon túl suhog és tud megindítani nemcsak nagy gondolatokat, hanem nagy érdekeket. Sok kifogás esik ezen tábor ellen, de *a szemét alatt* egy erőteljes áram robog, sok a por, de ezt az erős szélroham teszi”. (Jóindulatulag felteszszük a kegyes püspökről, hogy e Prohászkaifogalmazott csengő-bongó mondásban a világsajtóra céloz: bár az a „*másik tábor*”, a mely „*nem a mienk*” — igen elasztikus megjelölés.)

Prohászka püspöknek a r. kath. sajtó *„keresztes had”*, a melyet szeretne álmaiból felrázni. Óhajtja, hogy „legyen keresztes a szelleme, de a fegyverei ne legyenek keresztes fegyverek”. *Nekünk* — úgymond — „*a veritast és justitiát kell szolgáljunk*”. Ehhez pedig természetesen csak szellemi fegyverek valók: ily *szellemi keresztes had* pedig a r. kath. zszurnalistika. E zszurnalistikának nagy súlyáról és jelentőségéről Ottokár püspök oly mélyen meg van győződve, hogy bárha sértőnek is tartja Ketteler ama mondását, hogy ha Pál apostol ma élne, zszurnalista lenne, viszont biztosan állítja, hogy „ha Pál apostol korábban lett volna zszurnalistika, ő még a sátorfacsinálás szerény jövedelmét is a sajtóra áldozta volna”. Nem veszszük rossz néven a tudós püspöknek, hogy egyéb elfoglaltságai miatt nem nézhetvén mélyebben a szövegbe, Pál apostolból, a ki tényleg sátorzövetkésítő *lakács* volt, sátorfakészítő *ácsot* csinált, hiszen tévedni emberi dolog, még ha jelszavunk a „*veritas és justitia*” is. Hanem hát a mi igaz, az igaz: Ottokár püspöknek feltétlen igaza van, a sajtónak és általán az irodalomnak *csak az igazságot* s ezt is csak *igazsággal* szabad szolgálnia. Ámbátor itt ismét igen szeretttük volna ha ő, a Pál-kedvelő r. kath. főpap, kifejtette volna az ő *kedves Pál apostola alapján* (hiszen emlékezzünk püspöki beköszöntőjére! I. lapunk 5. számának „*Ecclesia laborans et orans*” c. cikkét), *de igazában a Pál apostol szellemében és „cum veritate et justitia*”, hogy mi az a keresztyén igazság: s ha *ezt is így* kifejti vala, szeretttük

volna látni, mit szól vala hozzá a magas klérus, a dogma és — a római index congregatio... Jaj, nem jó a tűz-zel játszani, mert megégnek a püspöki kezek: vagy megég az „igazság“... Tertium non datur.

Hanem hát mi sejtjük, hogy Ottokár püspök a páli consequentiákat nem igen fogja levonni: illetőleg tudjuk, hogy szerinte is minden páli sympathiák dacára, hol az igazság. Már, hogy t. i. Rómában. Hát *ezt* az igazságot kell majd annak a „kath. sajtónak“ szolgálnia. *Ez* igazság győzelmét reméli Ottokár püspök e sajtótól, a melynek szerinte, hogy erős legyen, két dologra van szüksége: több „excentricitásra“ és pedig „Pázmány szellemében“ (no lám: Pázmány szelleme — és Pál apostol szelleme. Úgy-e érdekesen kedves kontraszt!) és a kellő gazdasági alapra, a melyet — miként láttuk — a buzgó püspök a föld alól is előteremteni kész. A mint, hogy ez áldozatkész fellángolását megismétli még beköszöntője végén is: „Nekünk a sajtóért fizetnünk kell, *mint a köles*“ (Prohászkaai erőteljes mondás).

Reszkess már most eretnek társadalom, ha ez a „Pázmány szellemében“ működő modern „keresztes had“, a melyre a püspökök Prohaszkától Bubics Zsigmondig készek fizetni „mint a köles“ — hadisorba áll és megforgatja szárnyú fegyverét... Szinte rémit a véres csatazaj. Azaz, hogy még se félünk. Csak szervezkedjenek, csak zörgessék dárdáikat: nekünk is van ám velök szemben fegyverzetünk, nem zajos ugyan, de rettenetes, nem is talmi, de a szentlélek tűzében megacélozott és ez nem a Pázmány, de a Pál szellemében (személyes élő hit — és Istenige!) vett ősi hamisítatlan *evangeliumi* „veritas et iustitia“.

Egyébként, hogy a Pázmány-egyesület közgyűlésének eseményeivel híven végezzünk, ki kell még emelnünk egy e közgyűlésen nagy triumfussal felmagasztalt egyesületi intézményüket is: az ú. n. *védő irodát*, a melynek működéséről terjedelmes jelentés számolt be a közgyűlésnek. Hogy micsoda ez a „védő iroda?“ Ezt a kérdést is a legjobban megmagyarázza ugyancsak Prohaszka Ottokár elnök, kinek a jelentést méltató szavai szerint „a Pázmány-egyesület tagjai a harcok (t. i. ama bizonyos keresztes had); de a védőiroda a bajnok, a ki lovagias elégtételt kér a mi ügyünkért“. Tehát amolyan irodalmi spadassin, a ki mindig kiáll a porondra az „egyházellenes sajtónak a katolikus intézmények és egyházi személyek ellen intézett rágalmaival és meggyanúsításaival szemben“. Megtudjuk a jelentésből, hogy ez a védőiroda egy év leforgása alatt 131 esetben „járt el“ és pedig 79 esetben „eredményesen.“ Tekintve, hogy e védőiroda — mint ugyancsak a jelentés mondja — „a német, olasz és osztrák hittestvérek példájára“ alakult, ebben is egy a pápás egyház kozmopolitikus jellemének és célzatainak megfelelő kozmopolitikus intézményt kell látnunk, bizonyos sajtórendőrségi jelleggel. Hát mi ez intézményt a róm. kath. sajtótól egyáltalán nem irigyeljük. Szomorú igazság az, a melynek érdekében egy éjjel-nappal éber „védőirodát“ kell foglalkoztatni. Mi az igazságot a protestantizmus szabadság-elve alapján meg tudjuk másképp is s bizonyára méltóbb és sikeresebb módon védelmezni!

S. Orszem.

* Hogy mely lapok tartoznak az „egyházellenes“ sajtó fogalma alá, kitűnik a jelentés által részletesen kimutatott *támadások* táblázatából, a melyekben „kath. intézmények és egyházi személyek“ részesültek. Ime az érdekes statisztika.

Támadók: a „Pesti Hírlap“ 4, az „Egyetértés“ 2, a „Nap“ 2, a „Kuruc Ujság“ 1, a „Budapesti Napló“ 3, a „Magyar Szó“ 14, a „Budapesti Hírlap“ 2, a „Pesti Napló“ 1, a „Független Magyarország“ 1, a „Polgár“ 6, a „Magyar Estilap“ 1, a „Pester Lloyd“ 1, „Az Ujság“ 2, az „Új Hírek“ 1, a „Budapesti Hétfői Hírlap“ 1,

Eőri Sándor.

1821—1906.

A ki a fentebbi nevet olvassa, bizonyára gondolkodóba fog esni, vajjon ki is volt tulajdonképen e névnek birtokosa? A fiatalabb nemzedék pedig hosszabb gondolkodás után sem fogja tudni, hogy kiről lehet szó, mert hiszen még ismerősei között is voltak olyanok, a kik midőn ő szóba került, váltig állították, hogy már régen meghalt.

Az idő ugyanis sokakat, a kik egykor a közügyek terén fáradoztak, elfeledtet azonnal, a mint nyugalomba vonulnak s hogy éltek valamikor, csak akkor jut ismét eszünkbe, mikor életük szövétnéke kialszik s haláluk hire érkezik el hozzánk.

Igy volt ez Eőri Sándorral is; míg élt, csak kevesen tudtak és beszéltek róla, de mikor halálakor kitudódott, hogy kegyes alapítványával ércnél is maradandóbb emléket hagy maga után, az emberek kezdenek róla beszélni, az újságok írni s szinte bánni látszanak, hogy már előbb is nem beszéltek és nem irtak róla.

Eőri Sándor, ki 100.000 koronát megközelítő alapítvánnyal örököltette meg emlékét, 1821. évi márc. 9-én Munkácsen született. Atyja Eőri András, anyja Kis Katalin volt. Mikor az atyja a mult század 40-es éveiben a munkácsi és szt-miklósi uradalmak levéltárnokságától megvált, nejével, továbbá Terezia és Sándor nevezetű gyermekeivel együtt Téthre költözöködött, hol neje után némi birtoka volt, melyet aztán szorgalom és takarékoság által folyton szaporítani iparkodott.

Fiát, Sándort már Munkácsen is szorgalmasan képezte. A rendkívül eszes fiú Eperjesen kezdte tanulmányait, Sopronban folytatta s Magyar-Ovárott a gazdasági akadémián végezte. Később azonban jogot is tanult s 1844-ben már a pozsonyi országgyűlésen Győr vármegye követe, Balogh Kornél mellett találjuk.

Az 1848-iki viharok őt is magukkal sodorták s ha nem is fegyverrel, de eszével hasznos szolgálatokat tett hazájának. 1849-ben Győr vármegye egyhangúlag kiáltotta ki főjegyzőjének, az elnyomatás szomorú éveiben pedig, mint a dunántúli evang. egyházkerület aranytollú világi főjegyzője is maradandó emléket állított magának az egyházi ügyek hűséges szolgálatában, nemesak a közgyűléseken történt szellemes felszólalásai, de meg inkább a „Prot. Egyház-Iskolai Lapok“-ban megjelent hatalmas cikkei által!

Egyáltalán véve széles látókörű, nagy tudományú, szellemes férfiú volt ő. Az úgynevezett klasszikus nyelveken kívül szóban és írásban egyformán bírta a német és az angol nyelvet is. Byron „Childe Haroldja búcsújának“ egyes szebb énekeit még késő öregségének idején is elszavalta e sorok írója előtt, nemesak egyszer, de százszor is s aztán szent lelkesedéstől áthatva magyarázgatta annak szépségeit.

A 67-iki kiegyezés után a politikai életben is tevékeny részt vett s mint a tétli választókerületnek sok éven át országgyűlési képviselője, Tisza Kálmánt ismerte el vezérének s ennek aligha volt széles e magyar hazában nálánál nagyobb tisztelője!

a „Nemes Polit. Volksblatt“ 1, az „Új Magyarország“ 1, a „Nép“ 1, az „Ország“ 1, a „Népszava“ (szociálista) 84 esetben. Hitelesen tehát meg se tudnók mondani, melyik nevesebb napilap *nem támadta* volna a r. kath. intézményeket s egyházi személyeket. Valóban furesa s épen nem irigyelendő szerep, hogy ez intézményeknek és személyeknek oly sok ellenséggel kell megküzdenniök. Vajjon *hol és kiből* rejlik ennek oka?

S. ő.

Az egyházkerületi és egyetemes gyűléseknek még a 70-es években szorgalmas látogatója s igen munkás tagja volt. Egyházát hön szerette s érte szívesen áldozott, csak a vidéken elszórt s az ország határszéleire kitolt theol. intézeteinkkel nem tudott soha kibékülni.

Mikor a 60-as évek közepén „a pesti egyesült prot. theol. intézetből“ evang. egyházunk kivált, folyton azon tündődött ő, mikép lehetne önerőnkéből, nem az ország szélén, hanem Budapesten, az ország szívében egy evang. theol. akadémiát felállítani, a hol aztán nemcsak hitű evangélikus, de egyszersmind hazafias szellemben neveltetnének a theológusok, mint a népnek leendő tanácsadói és vezérei. S hogy ő így és nem másképen gondolkodott, azt végrendeletének idevonatkozó pontjaival bizonyítom, melyek szóról-szóra így vannak megírva:

„Az itt elhagyományozottakon és netáni adósságaimon felül, a mi vagyonom fennmarad, azt mind hagyom és elhagyományozom teljes tulajdoni joggal a magyar ág. hitvallású evangélikus egyházegyetemnek, egy Budapesten felállítandó evangélikus theológiai főiskola számára, vagyis általános örökösömmé teszem a magyar ágostai hitvallású evangélikus egyházegyetemet. Mert óhajtam az, hogy az a kerés, a mit én megtakarítottam, olynemű nevelés előmozdítására szolgáljon, mely a prot. egyházakban az egyesítő közszellem és központ létesülése által elősegíttessék és a leendő prot. lelkészek, mind majd a nép bizalmas tanácsadói, hivatalbalépésük előtt, hazai, szellemi és közéletünk gyűpontján, a fővárosban, úgy a szükséges ismeretekben, mint különösen a hazafias érületben, de a politikai tájékozottságban is erősödvén a magyar haza regenerációjának nagy munkájában hivataluk méltóságának megfelelőleg öntudatos tényezőül szerepelhessenek“.

A közügyek teréről 1880 körül teljesen visszavonult — egyedül gazdaságának élt. 1898-ban látóképességének rohamos elgyengülése miatt a gazdálkodással is felhagyott s birtokát örök-áron eladván, azóta teljes visszavonultságban egész egyszerűségben, mint agglégény élt, most már nem annyira a jelenben, mint inkább a múltban. Boldognak csakis akkor érezte magát, ha a régi dolgokat emlékezetében megújítva, olyan emberrel közölhette, ki őt megérteni képes volt.

A f. év elején rohamosan kezdett már különben hatalmas életereje hanyatlni s márc. elején a hurutos köhögés ágyba döntötte, a honnan azután csakis akkor kelt ki, mikor márc. 29-én reggel 8 órakor kilehelvén nemes lelkét — koporsóba helyeztük.

Hült tetemeit f. é. márc. 31-én délután 2 órakor — dacára a viharos hideg időnek — nagyszámú résztvevő közönség kísérte az örök nyugalom helyére. Koporsója felett, melyre a téthi ág. h. evang. gyülekezet, melynek 10.000 K értéket hagyományozott s két nálánál is élte-sebb unokatestvére tettek igen szép koszorút, e sorok írója, mondott érdemeit méltató gyászbeszédet, a temetőben pedig Bognár Endre l-patonai lelkész rebegett búcsúimát.

Azóta a téthi evang. sírkert akácfái alatt pihen az apával, anyával és nővérrel, tehát mindazokkal együtt, a kikkel egykor Téthre jött, de a kik időközben mind elmentek már a nyugalom zajtalan honába, most ő is utánuk ment. Ámde maga után olyan emléket hagyott, mely időtlen-időközben fennmarad. Legyen is emléke örökké áldott!

Közöljük a hátramaradt rokonok részéről kiadott gyászjelentést:

Kis Sándor győrvármegyei nyugalmazott árvaszéki ülnök és özv. nagyalásonyi Barcza Zsigmondné szül. Kis Ludovika — a maguk

és az összes rokonság nevében is — megsomorodott szívvel jelentik szeretett unokatestvérüknek

Tekintetes Eőri Sándor úrnak

három országgyűlésen át a téthi választókerület volt képviselőjének folyó évi márc. 29-én reggel 8 órakor 85 éves korában, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A boldogült hült tetemei folyó évi márc. 31-én d. u. 2 órakor fognak az ág. h. evang. szertartás szerint a téthi ev. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Téth, 1906. márc. 30.

Áldás és béke lengjen hamvai felett!

A boldogultnak e szép nekrológiát külön helyen adtuk ki. Rászolgált százszorosán, a kiről szól. Nagy célok iránt fogékony lélek szállt el a földről, de itt hagyta emlékét. Az utódokra vár a feladat, hogy szép álmát megvalósítsák.

Az egyetemes egyház körülbelül 100.000 korona vagyonnak jutott birtokába. Kötelességünknek tartjuk, hogy a nyilvánosság előtt köszönetet mondjunk Horváth Sámuel téthi lelkész s győrmegyei esperes úrnak, a ki az agg patriarchának utolsó órájáig hű barátként megnyihette az életalkony töredelmét és terheit s vigasztalásával, társalgásával, látogatásaival megtartotta őt abban az eszményi világban, a hová lelke ifjan felemelkedett.

EGYHÁZI ÉLET.

A **Hivatalos Közleményeket** anyag híján a jövő héten ápr. 13-án adjuk ki. A sürgős pályázatokat az Óralló közli. A közlemények beküldésének határideje ápr. 8.

A **vasi közép egyházmegyében** a napokban bontattak fel Szombathelyen az esperesre s egyházmegyei felügyelőre beérkezett szavazatok. Beérkezett 17 szavazat, de ezek közt Tótmoráécé a kitűzött határidő letelte után érkezett be, tehát számba nem vétetett. A 16 érvényesnek talált szavazat mindegyike Kund Sámuel répcelaki lelkészre s 29 év óta esperesre, és Rupprecht Tasszilóra, nagybirtokosra s 24 év óta egyházmegyei felügyelőre esett. Sajnos Rupprecht Tassziló újból kijelentette, hogy hálásan fogadja ugyan a bizalomnak újabb nyilvánulását, de megmarad lemondási szándéka mellett, mert körülményei kényszerítik a magánéletbe visszavonulásra. Így hát a felügyelői állás betöltése dolgában új választást kell majd hirdetni.

A **győri evang. egyházközség**, mely a dunántúli kerületnek egyik legrendezettebb s előkelő tekintélyű gyülekezete, március 25-én tartotta meg rendes évi közgyűlését, a melyet Isó Vince lelkész buzgó imádsággal, Fischer Sándor felügyelő a tárgyak fontosságára utaló beszéddel nyitott meg.

A napirend első tárgya az országos Bocskay-ünnep volt. Az egyházi elnök tudomására hozta a közgyűlésnek, hogy a magyarországi ág. hitv. evang. püspöki kar közös pásztorlevélben elrendeli, hogy a Bocskay-féle bécsi békekötés háromszázados emlékére a hazai összes evangélikus egyházközségek f. évi május 20-án egyházi és iskolai ünnepélyt rendezzenek. A közgyűlés lelkesedéssel

vette tudomásul a pásztorlevél tartalmát s a helyi ünnepély rendezésével az elnöki tanácsot megbízta.

Az 1905. évi számadást, mely 152,282 K 63 fill. bevételt és 145,953 K 36 fill. kiadást tüntet fel 6328 K 87 fill. egyenleggel, a közgyűlés a kiküldött bizottságok javaslata alapján helyben hagyta. Az alapítványi vagyon kevés híján 300,000 K. a szegény és árvaintézet vagyona 60,000 K. A közgyűlés az összes számadásokat jóváhagyta s Sax Ferenc pénztárosnak, Gróf Endre ellőrnek a fölmentést megadta s az előbbinek érdemeit jegyzőkönyvében megörökítette.

A közgyűlés örömmel vette tudomásul a városi tanács azon átiratát, hogy a városi felekezeti segélyt 704 K 60 fillérrel 11,628 K 71 fillérre emelte. Ezzel kapcsolatban jelentette az elnökség, hogy a Győri első takarékpénztár és a Győrvárosi és megyei takarékpénztár az idén is megemlékeztek becses adományukkal az egyházközségről, a mennyiben amaz 100 K-t adományozott isk. célra és 120 K-t a szegény- és árvaint. számára; az utóbbi pedig 60 K-át ugyancsak a szegény- és árva intézetre. Grab M. és Fiai gyárosok 100 K-át küldötték az egyház szegényei közt kiosztás céljából. A közgyűlés halás elismeréssel mondott köszönetet a nemes célu adományokért.

A gyülekezetet a virágzó anyagi állapot egy szép s igazán hozzá méltó határozatra indította. Elhatározta, hogy két érdemes lelkészének javadalmát, melyet körülbelül félszázad előtt állapítottak meg a mostani összegben, a mai gazdasági viszonyoknak megfelelően javítja. Az 50 közgyűlési tag indítványát egyhangulag elfogadták. E határozatot csak helyeselni lehet. Győr papi állásai hajdan az egész kerületi papság ambíciójának szárnyakat adott, úgy, hogy az érdem jutalmának tekintették. Ma azonban anyagi javadalom dolgában legalább nincs meg ez a rangjuk. Győr saját jövőjének tesz szolgálatot, a midőn a kor intő szavát megfogadta. Ugyancsak elhatároztak az ellenőr tiszteletdíjának s a szabadhegyi tanító fizetésének fölemelését is.

Végül Benedek Vince egyházközségi jegyző a „Szegény- és árvaintézetnek“ általa összeállított évi jelentését terjesztette be s olvasta fel, melyből örvedetesen győződött meg a közgyűlés, hogy az elmúlt évet is szép számmal akadtak jótévők, a kik az intézetet részint természetben, részint készpénzben, adományokkal gyámolították. A tárgysorozat utolsó pontjával az Egyházi énekkar-egyesület és a fiók-egyházközségek anyagi állapotáról szóló jelentéseket hallgatták meg a tagok s ezután a közgyűlés Fischer Sándor dr. lelkesítő szavaival véget ért. (B. V.)

Rozsnyói árvaház. A rozsnyói árvaházra Sztankay Ferenc úrtól Selmechányáról újabban 10 K-t kaptunk. Gyűjtésünk e szerint 36 K. Ugyancsak Geduly Henriknek okt. 31-én Nyáregyházán mondott beszédét kinyomatták s ebből jött be 290 K. Az Isten áldását kérjük a nemes szívű adakozókra.

A büki ág. hitv. evang. egyházközségnek márc. hó 25-én lélekemelő ünnepélyben volt része. Ekkor tette le újonnan építendő iskolájának alapkövét. Az ünnepélyen, mely délután 2 órakor vette kezdetét, a gyülekezet tisztviselőin és tagjain kívül ott volt Csontos Ferenc esepregi főbíró, a *katholikus egyház* iskolaszékének képviselői s úgy a helybeli, mint a vidéki intelligencia nagy része. „Erős várunk nekünk az Isten“ egyházi éneknek buzgó eléneklése után Jánosa Ferenc, gyülekezeti felügyelő mondotta el mély vallásosságáról s igaz hazafiságáról tanuskodó megnyitó beszédét. Utána a gyülekezeti dalárda Hajas Kálmánnak, a gyülekezet fáradhatatlan buzgalmú tanítójának vezetése alatt „Isten felséges ado-

mánya“nak első versét éneklé el négy hangon. Legtöbb fényt kölcsönzött az ünnepélynek Farkas Elemér helybeli evang. lelkész beszéde, a ki megragadó szavakkal tolmácsolta, hogy mi a feladata s mi a hivatása az újonnan építendő iskolának. A nagy gonddal kidolgozott, magas szárnyalású beszéd mindvégig lebilincselte a hallgatóság figyelmét. A beszéd után a „Szózat“-ot énekelte ugyancsak a dalárda. Megható jelenet volt, midőn Farkas Elemér fölhívására a nagyközönség sietve tólt, hogy egy kalapácsütéssel kivétel nélkül hozzájárulhassanak az iskola alapkövének megerősítéséhez, a mely művelet után örömmel tették ajándékukat az ott elhelyezett tányérokba. A befolyt összeg 351 K 09 fillér. E jelenet alatt az iskolás gyermekek a „Maradj meg kegyelmeddel“ éneket zengedezték.

A büki ev. gyülekezet iskoláját Gróf Károly építőmester tervezte és építi s a tervrajz alapján ítélve minden tekintetben meg fog felelni a modern kor követelményeinek. A két tanteremből álló iskola a tanító lakással együtt 16.000 K-ba kerül. A hívek az építés költségeihez már évek óta páratlan buzgósággal járultak, azonkívül az áldozatkészség is nagyon szépen megnyilatkozott a gyülekezet kebelén kívül is. Nagyobb adományokat adtak: Nőegylet 2200, Büki cukorgyár 800, báró Solymosy Ödön 500, Farkas Elemér ev. lelk. 200, dr. Takács József 50, Hajas Kálmán ev. tanító 40, Kisfaludy Károly ev. tanító 50, Hajas Béla tanár (Felső-Lövő) 20, Pecsinger János (Guár) 20, Böhm Jánosné, Balogh Karolina 20, Weber Ferenc 10, Mesterházy Pál 10, özv. Hettyessy Lászlóné 10 korona. Az iskolát folyó év szeptember havában fogják átadni rendeltetésének.

Érdekes adatok a Szentírásról. A Szentírás már 400 nyelven jelent meg nyomtatásban. A keresztényen vallást az emberiség egyharmada vallja magának, s most már ezeknek kétharmada bírja a bibliát anyanyelvén. A reformáció idejéig összesen csak 23 féle bibliafordítás létezett. 1804-ben már 56 féle volt; 1860-ban már 220 félélt ismertek; jelenleg pedig már 400 féle nyelven olvassák a bibliát. Az 1881-ik évtől az 1891-ik évig a britt bibliatársulat 50 új nyelven adta ki a bibliát, holott 1517-től 1804-ig csak minden 30 év után jelent meg egy-egy új bibliafordítás. Figyelemre méltó az a körülmény is, hogy a legelterjedtebb nyelvű népeknek, mint az angol, német, francia, arab, orosz, bengál és hindostán népek, már régebben van bibliája.

Vallásos estély Orosházán. Az ezidei 5-ik vallásos estély Orosházán márc. 4-én tartott. Bevezető ének után Bakos Irénke k. a. szavalta Vida Józsefnek: „Anyá“ c. költeményét. A szavaltat után Kovács Andor ev. lelkész ismertette felolvasás keretében a magyarországi ev. egyházi „Gyámintézetet“, annak keletkezésével és áldásos munkáját, s ez ismertetés befejezésével „Az imádság áldásos hatása“ c. alatt olvasta fel egyik vallás-erkölcsi tartalmú elbeszélését. Ez estélyt az e feladatra ismételtén is szívesen vállalkozott Brósz János igazg. vezetése mellett az ismétlő iskolás leánykák éneke zárta be.

A 6-ik s ez idén utolsó vallásos estély pedig márc. hó 18-án tartott meg. Ez alkalommal a kezdő és záró éneket az állami elemi iskola leány növendékei énekelték, Fabriczi Pál tanító vezetése mellett. Dráb Margit k. a. Győri Vilmos „A második asszony“ c. költeményét adta elő. A szavaltat után Csermák Elemér s. lelkész olvasott fel a belmissióról, ismertetve annak minden ágát, és alkotásait. A felolvasás végeztével Kovács Andor lelkész lépett az emelvényre s a vallásos estélyek rendeltetését, célját ismertető s a közönséget hitbuzgóságra, vallásosságra s egyháziasságra buzdító és lelkes beszéddel az ezidei vallásos estélyek sorozatát bezárta. A jövő őszszel

kezdődő estélyek alkalmával az egyes felolvasásokat vetített képek fogják kíséreti.

Az aszói ág. h. evang. egyház a kerületi leánynevelő intézet tornatermében f. évi április 1-én V-ik böjti vasárnapon délután 6 órakor a temető rendezése javára adakozással egybekötött vallásos estét rendezett a következő műsorral: 1. „Add Úram az igazságnak.“ Bolla Lajos gymn. igazgató vezetésével éneklük a gymnasium evang. növendékei. 2. „Szentirási részlet.“ Felolvassa Chugyik Pál lelkész. 3. „Ima.“ Glucktól. Kobilic Emma intézeti tanítónő vezetésével éneklük az intézet III—IV. o. növendékei. 4. „Hol az Isten? Irta és felolvassa Moravcsik Gyuláné úrnő. 5. „Magánének.“ Előadja Genersich Karola intézeti igazgató. 6. „Ária és Menuetto.“ J. Haydn-tól Harmóniumon és zongorán előadják Fehérkúti Béla és Kireknopf G. Ede. 7. „Szárnyain az áhitatnak.“ Mozart-tól előadják Chugyik Pál, Boldis István, Kireknopf G. Ede és Matoesy Kálmán. 8. „Szavalat.“ Tartja Moravcsik Gyula gymn. IV. oszt. tanuló. 9. „Fohász.“ Szabó Xaver Ferenc-től. Krausz Emma intézeti tanítónő vezetésével éneklük az intézet III—IV. o. növendékei. A szépen sikerült ünnepély — mint értesülünk jelentékeny erkölcsi és anyagi eredménnyel végződött.

A Reischel-alapítványi bizottság f. hó 3-án tartotta gyűlését Pozsonyban D. Baltik Frigyes püspök elnöklésével. A segélyezettek száma 65, — a segélyösszeg 5220 K. A segélyezettek közül meghalt 2 papné, 1 tanító, összesen 3, — új folyamodó 3, még pedig 2 papné s 1 tanító. A papok átlag 200 K, az özvegyek átlag 60 K, a tanítók átlag 45 K segélyben részesültek. A bizottság a régi tagokat nagyobb segélyben részesíti, de ennek természetes magyarázata az, hogy az újak kedvezőbb anyagi helyzetben vannak az egyet. nyugdíjintézet kegydíjai révén.

Gyülekezetek évi értesítője. A *nyiregyházi* ev. egyház 1905. évi értesítője, mint a gyülekezeti évkönyv VI-ik évfolyama jelent meg, ezúttal Geduly Henrik e. i. ig. lelkész szerkesztésében. Rövid bevezető üdvözlés után az ig. lelkész jelentést ad az 1905. évről, a melyben ráutal a nehéz küzdelmekre, a melyeket az egyháznak a mind nyomasztóbbá váló anyagi helyzet mellett intézményeinek fentartása és fejlesztése érdekében megállania kell s a melyek során az egyház oda kényszerült, hogy iskolái fentartása dolgában az államnál keressen tetemesebb segítyt. Kegyeletes szavakban parentálja el a gyülekezet kiválóbb halottait, köztük Benes László volt orsz. gy. képviselőt s az egyháznak egy ízben volt felügyelőjét, Pazár István népisk. ny. igazgatót, dr. Trajtlér Sámuel másodfelügyelőt s megemlékezik azon nemzeti veszteségről is, mely hazánkat József főherceg elhunytával érte. Majd a megüresedett hivatalok betöltését sorolja elő, ezek között a legfontosabbra, a másodfelügyelői tisztségre Martiny József ny. főgymn. igazgatót emelte a közbizalom. Az egyház 4 új tanyai iskolát épít s szervezte az ismétlőiskolákat, a melyeket népkönyvtárakkal lát el. A megalapított templomegyesület rövid időn 24.000 koronát gyűjtött, a mely a templom benső restaurációjára lesz fordítandó. Végül a jelentés Májerszky Béla egyházfelügyelőnek buzgó működését méltatja, ki ezúttal tölti be egyházi szolgálatának 30-ik évét. A *népmozgalmi adatok* szerint, melyeket Paulik János lelkész szerkesztett, Nyiregyházan a lefolyt 1905 évben összesen 711 gyermek született, ezek közt törvénytelen 37. Meghalt 356 egyén. A születések aránya tehát a halálozásokéval szemben 155 lélekkel kedvezőbb. Házasságot kötött 139 pár, ezek közül 104 tiszta. Konfirmáltatott 285 gyermek. Úrvacsorát élvezett 12,057 egyén. Az elemi

iskolába beiratkozott 2224 gyermek, köztük 2013 evangélikus. Jellemző, hogy míg e szerint az elemi iskola a sző szoros értelmében evangélikus: a főgymnasium tanulói között — mint ezt Geduly lelkész jelentésében felpanaszolja — épen az evang. vallású ifjúság van képviselve a legkisebb számmal! E statisztikai megvilágítás teszi érthetővé a vezető lelkész felajdulását: „Hol vannak az ifjú ev. növendékek, orvosok, bírák, köz- és magánhivatalnokok stb. . . . Nem érzi-e szükségét épen a mi derék ev. gazdatársadalmunk, hogy ennek a mi evang. egyházközségünknek (sőt hozzá merem tenni, a mi különösen evangélikusok által fentartott városunknak) jövőendő kormányzatára a maga köréből kell kifejleszteni az erőket és tehetségeket s intelligens életpályára is kell nevelni gyermekeit, ép úgy, a mint ezt az ő elődei cselekedték? . . .“ A terjedelmes *iskolai jelentésből*, a melyet Ruhmann Andor isk. főigazgató tesz közé, kiemeljük azon felterjesztést, a melyet az iskolaügy fejlesztése ügyében az egyház a városi tanácshoz intézett, kimutatva, hogy az egyház iskoláira 50,304 koronát költ, mely összeghez a város 11,000 koronával járul a tanyai iskolák segélyezése révén; s kérve a várost, hogy az egyháznak, a melyet így kerek 40,000 korona kiadás terhel csak az iskolafentartás címén, siessen segélyére s emelje fel e subventiót 25,000 koronára. Sajnálattal látjuk, hogy e lépését az egyháznak nem koronázta siker, sőt, hogy a midőn szorultságában az államhoz fordult, ott is csak morzsát kapott kenyér helyett. A jelentés szerint az iskolaszéknek különféle alapokból 1150 korona állott rendelkezésére, a melyet ösztön- s segélydíjképen a 16 városi és 10 tanyai iskola tanulói között megosztott, miről részletes kimutatás számol be. E 26 iskolában (részben kombinált, részben egyes, részben parallel osztályok) 26 tanító működik. Az iskolaügyet követi a *jótékonyság* rovat, (szerk. Paulik lk.) a mely részletesen tünteti fel a gyülekezetben pezsgő vallásos életet s 3 alapítványról emlékezik meg (özv. Kohut Jánosné 1000, Dövényi Gyula és neje 500, Benes László 2000 korona), melyek kamatai révén az illetők örök időkre az egyház adófizető tagjai maradnak. Az évkönyvet bezárja az *istentiszteletk sorrendjének* táblázatos kimutatása, a melyből kitűnik, hogy Nyiregyházan minden vasár- és ünnepnapon magyar és tót nyelvű istentiszteletet tartanak; s végül az *egyházközség számadása*, a mely 124,927 kor. 06 fill. bevétellel szemben 115,579 kor. 37 fill. kiadást tüntet fel s így 9387 kor. 71 fill. pénztári maradvánnyal záródik. Elég szép összeg s tisztességes eredmény. Kár, hogy a vagyonkimutatást az évkönyv nem közli.

A *nagygalásnyi* ág. h. ev. egyház 1905. évi évkönyve, melyet Kiss Lajos lelkész állított össze, első helyen dióhéjban közli a gyülekezet történetét, melyből kitűnik, hogy Alásnyban már 1656-ban volt ev. gyülekezet s azóta, viszontagságos fejlődés folyamán kimutathatólag 20 lelkész és 25 tanító működött benne. A gyülekezet népessége a filiákkal együtt, melyek között lélekszám szerint az egyedüli Vid jelentékeny, összesen 813 lélek. Született 33, meghalt 22; egybekelt 8 pár; konfirmáltatott 13 gyermek; úrvacsorával élt összesen 345 hívő. „A gyülekezet gondozása“ című rovatból értesülünk, hogy e gyülekezetben is tartanak vallásos estéket. Az iskola két kombinált csoportosztályból (I—III. és IV—VI.) áll. Összes tanulóinak száma 170; az ismétlősökkel együtt 252. „A gyülekezeti pénztár“ e. rovat szerint a hűvek 12 osztályba osztva fizették egyházi adójukat, a legfelső osztály adója 150 kilogr. búza, ugyanannyi rozs; a legutolsó 16 kilogr. búza s ugyanannyi rozs. Bevétel volt pénzben 4055 kor., kiadás 2899 kor., maradvány 1156 kor. Vidon bevétel: búzában 303, rozsban 511 kilogr.,

a „forgalmi kimutatás“ szerint bevétel (beleértve a gyülekezet törzsvagyonát) 11.115 kor.; kiadás 2455 kor.; maradvány 8660 kor. A gyülekezeti növekedés vagyona 1541 korona. Az évkönyvet „mozzanatok“ zárják be, a melyek közül kiemeljük a lelkésznek 49 éves jubileumát, a melyet nov. 5-én ülték meg.

Geduly Henrik nyíregyházi ev. lelkész október 6-iki imáját barátai felhívására kinyomatta a rozsnói árvaház javára. A vállalkozás tiszta jövedelme 290 kor. lett. Örvendünk a sikernek, a melynek első sorban a szegény árvák látják áldott hasznát. A jó példa méltó a követésre.

A nagyszelezsényi evang. egyházközség márc. 22-én tartotta meg tavaszi közgyűlését Aranyosmaróthon, melynek legfőbb tárgya a múlt évi számadások átvizsgálása s az ez évi költségvetés megállapítása volt. A közgyűlést **Bodó János** felügyelő nyitotta meg. Megnyitójában utalt a szomorú politikai viszonyokra s azon óhaját fejezte ki, hogy a megpróbáltatások e nehéz napjaiban is kitartsunk hazánk és egyházunk önzetlen szeretetében. Hazafias szellemtől áthatott megnyitó beszédét a közgyűlés egyhangúlag jegyzőkönyvébe vétette fel s elfogadta a lelkész azon indítványát is, hogy felügyelője, **Bodó János** iránti bizalmát, tiszteletét és elismerését jegyzőkönyvileg fejezze ki. A napirend tárgyalása során a múlt évi számadást, valamint a jövő évi költségvetést a közgyűlés jóváhagyta. A pénztári év körülbelül 300 kor. pénztári készpénzmaradvánnyal záródott. Az egyházközség a múlt évben különböző forrásokból körülbelül 250 koronát kapott, míg ő jótékony célra 50 korona körül adományozott. Igazán lelkesítő s fölemelő példa, melytől nagyobb egyházak is példát vehetnének. Az egyház vagyona az ingatlanokon kívül, készpénzben, követelésekben körülbelül 8000 koronát tesz ki. Az egyházmegyei gyámintézet ügyével kapcsolatban a lelkész megjegyezte, hogy az egyházközségnek egy régebbi határozata, mely szerint a házankénti gyűjtést és offer-toriumot évenként egy fix összegben megváltja, nem felel meg a gyámintézet célzatának. De mivel egyházunkban offer-toriumok egyáltalában nem tartanak a hívek túlcsekély száma miatt, s ugyanez okból a gyűjtés sem vezetne eredményre, az egyház régebbi határozatát változatlanul fentartotta. Ezen megváltási összeg hat koronát tesz ki, az évenként nyújtott gyámintézeti adomány az egyházközség részére 10 koronát szokott kitenni. A theologiai otthon, külmiszió és belmiszió részére az eddig szokásos összegek állapítottak meg. A zombori egyháznak 5 koronát, a zsolnai egyháznak 2 koronát szavazott meg a közgyűlés. A lelkész előterjesztette a Luther műveire való előfizetési felhívást, de mivel az egyháznak parochialis könyvtára nincs, az egyház a művet nem rendelte meg. A jelenlévő egyháztagok pedig a maguk saját céljára a mű megrendelését nem tartották szükségesnek! Ugyanilyen sorsban részesült a Boesky-arckép és a bécsi békét tárgyaló mű is. A Boesky-ünnepélyre vonatkozólag határozatba ment, hogy az pünkösdi első ünnepe keretében ünnepeltessék meg istentiszteletileg, minthogy május 20-ikán, a mely napon az egész országban ezt ünnepelni fogják, nincs kilátás kellő számú közönségre. Mint igen fontos lépés kiemelendő az egyházközségnek azon határozata, hogy az Aranyosmaróthon létesítendő imaház és paplak ügyében kérvényt fog benyújtani Erdődy grófnál, hogy e célra Aranyosmaróthon alkalmas telket engedjen át megvételre az egyháznak, a mennyiben a létesítendő templom és paplak számára az ő telken van a legalkalmasabb hely. Magyarázatul megjegyezzük, hogy Nagyszelezsény ősi articularis egyház, de az anyaegyházban mindössze csak 17

lélek (tizenhét) lakik; a hívek zöme Aranyosmaróthon él, de az sem több 51 léleknél. Bár úgy látszik, a gyülekezet tagjaiban irodalmi célok iránt nincs kellő fogékonyság. — az ifjú lelkes törekvéseiről ismert lelkész működésétől minden jót remélünk s hiszszük, hogy idővel kitartó munkásságának ezen a téren is meglesz örvendetes gyümölcse.

Henszelman Kálmán ügyvéd, bánya-egyházkerületi érd. ügyész, életének 61-ik évében váratlanul elhunyt. Temetése márc. hó 30-án d. u. 3 órakor volt a VIII. ker. Kerepesi-út 11. számú gyászszobából. Halálát nagy rokonság gyászolja. — **Br. Berg Miksa** kapuvári nagybérlő nejének elhunytá alkalomból a vadosfai ev. gyülekezet szegényei részére 100 koronát küldött. A bőjti időszakban a vadosfai gyülekezetben is megkezdődtek a vallásos estélyek a lelkész, s lelkésztanítók és gyülekezeti tagok közreműködésével. Ez ideig négy helyen volt ilyen esti összejövetel, melyen a gyülekezeti tagokon kívül más vallásúak is nagy számmal jelentek meg.

A nyíregyházi „Evang. Templom-Egyesület“ első közgyűlését március hó 25-én, a templomi alapító letételének évfordulóján tartotta. Az évforduló és a Templom-Egyesület ügye szép számmal hozta össze az egyház híveit. A közgyűlés istentisztelet keretében folyt le, melyet **Paulik János** szolgáló és elnöklő lelkész vezetett. Egy alkalmi imádság és a szent ígék felolvasása után a gyülekezet közgyűléssé alakult át **Paulik János** lelkész, özv. **Báthy Barnáné** úrnő és **Leffler Sámuel** társelnökök elnöklése alatt. — **Paulik János** betérjesztette az elnöki jelentést, a mely először az egyesület adminisztratív ügyeiről szólt. Legfőbb pontja volt e jelentésnek ama gyűjtés eredménye, melyet a választmány megbízásából a városban lelkes úri nők, a tanyákon **Márföldi István**, **Paulusz Márton**, **Szmolár Pál** és **Tomaszvoszky Mihály** presbiterek kíséretében **Paulik János** és **Geduly Henrik** lelkészek eszközöltek. A gyűjtés eddigi eredménye a következő: **Vietirisz Józsefné** és **Gáspár Gézáné** ivén 943 K; **Ruhmann Endréné** és özv. **Palicz Jánosné** ivén 892 K; **Fábián Ferencné** és **Pivnyik Andrásné** ivén 864 K; **Balázs Györgyné** és **Olman Mihályné** ivén 235 K; özv. **Barzó Jánosné** és **Stoller Ferencné** ivén 973 K; **Szugyiczky Erzsébet** és **Bernát Zsuzsánna** ivén 206 K; **Gabrienyi Sámuelné** és **Palicz Pálné** ivén 471 K; **Imre Jánosné** ivén 554 K; özv. **Palicz Lajosné** és **Paulusz Mártonné** ivén 1233 K; **Leffler Sámuelné** és **Korányi Endréné** ivén 288 K; **dr. Konthy Gyuláné** és **Gyuresán Ferencné** ivén 1069 K; özv. **Hibján Lajosné** és **Palicz Istvánné** ivén 362 K; **Povazsanyecz Józsefné** és **Pampuch Ilona** ivén 287 K; özv. **Báthy Barnáné** és özv. **Szopkó Alfrédné** ivén 2355 K; **Geduly Henrikné** és **Kovács Gyözőné** ivén 728 K; **Paulik Jánosné** ivén 3221 K; a „Gazdaszövetség“ bálján begyűlt 335 K; A „féderes taligások“ bálján 70 K; **Nebenmayer Antal** 80 K; ezt összevetve a lelkészek gyűjtésével s a már előbb gyűjtött összeggel, körülbelül 25213 K t. tesz ki ez eddig aláírt összeg. Ez összeget mintegy 1400 aláíró adta. A már kifizetett 9000 K takaréokban van elhelyezve. Az egyesület az „oltári alap“ címén kezelt 2207 K-val együtt 27 ezer és 400 koronányi tőkével rendelkezik. Alapító tagja van 110, rendes és pártoló tagok iránt még nem indult meg a szervezés. A gyűjtőknek valamit az elnökségnek az egyesületek körül kifejtett buzgó fáradozásáért a közgyűlés köszönetet szavazott. — Az eredmény tehát felülmúl minden reményt. Az evangélikus szellem itt valóban szép jelét adta a szent ügy iránti lelkesedésének. A gyűjtéstovább folyik. További szives adományok **Paulik János** lelkész elnöknél jelentendők be. (Z.)

Pályázat.

A bácsi ág. hitv. egyházmegyébe kebelezett

zsablyai missiói lelkészi állásra

pályázat hirdettetik.

Javadalom: 1. 800 korona készpénzben az egyház pénztárából; 2. két öl kemény tűzifa; 3. szabad lakás kerttel; 4. stolarék: keresztes 1 kor., esketés 2 kor., kis temetés 1 kor., nagy temetés 2 kor.; 5. kongrua 972 kor. 80 fillér.

Az istentisztelet nyelve német.

Pályázatok alulírotthoz f. évi ápr 15-ig küldendők.

Újvidék, március 12-én.

Belohorszky Gábor,
bácsi főesperes.

2-2

Zichy Mihálynak

„LUTHER WARTBURGBAN” című képe ne hiányozzék egy protestáns családban se.

Kapható 6 és 12 koronás kiadásban
Petrik Géznál Budapesten, II. ker.,
Donáti-utca 49. Megfelelő keret külön.

A közeledő confirmálás

nemkülönben a Húsvét és Pünkösd ünnepek alkalmából szíves figyelmébe ajánlom

a **lelkész és hitoktató uraknak**

GYURÁTZ FERENC

ág. hitv. evang. püspök úr

Leiki Vezér

című imakönyvét, melyből most újonnan
a nyolcadik kiadás jelent meg

*

Ára vászonba kötve 1 korona

*

Kapható 2, 3, 4, 5 kor. árú kötésben is.

MEGRENDELHETŐ:

KIS TIVADAR könyvkereskedőnél

== PÁPÁN ==

Ugyanott jelent meg Gyurátz Ferenc: Kézi
Agendája, a második kiadásban. Ára füzve
3 K 60 fill., vászonba kötve 5 K 60 fill.,
börkötésben 8 K.

2-

RENDKIVÜLI KÖNYVÁRLESZÁLLÍTÁS!

Ünnepi és konfirmációi ajándéknál felettebb alkalmas
mű Kovács Sándor pozsonyi theol. akad. tanár

== Keresztyén imádságos könyve, ==

a mely a szerzőnél Pozsonyban megrendelhető különféle kiadásokban. Nagyobb megrendelés esetére rendkívüli árleengedés: — Nevezetesen: I. legalább 10 példánynál: csinos vászonkötésben 1 kor. 60 fil. helyett 1 kor., angol vászonkötésben finomabb papíron 5 kor. helyett 3 kor., fekete bőr, v. fehér elefántesont utánzatú kötésben 8 kor. helyett 5 kor. — II. legalább 25 példánynál: csinos vászonkötésben 1 kor. 60 fil. helyett 80 fil., angol vászonkötésben finomabb papíron 5 kor. helyett 2 kor. 50 fil., fekete bőr, vagy fehér elefántesont utánzatú kötésben 8 kor. helyett 4 kor. egy példány ára. Ajánljuk a nagytiszt. lelkész és vallástanár, valamint a tanító urak figyelmébe. A ki a könyvek árát előre megküldi, a csomagot bérmentve kapja, ellenkező esetben utánvétellel. A ki csak hosszabb idő múlva akar leszámolni, azzal külön megállapodás létesülhet.